

9-MAY XOTIRA VA QADRLASH KUNI

Marg'uba Gaipova Raxmatillayevna

Sergeli tuman 237- maktab Boshlang'ich sinf 4- " b "

Annotatsiya: 9 may-Xotira va qadrlash kuni mamlakatimizda umumxalq bayrami sifatida keng nishonlanmoqda. O'zbekistonda 1999 yildan beri 9 may – Ikkinchi jahon urushida Germaniya fashizmi bosqinchilari mag'lub etilgan va G'arbiy frontda urush tugagan kunda Xotira va qadrlash kuni nishonlab kelinadi.

Kalit so'zlar: xotira,muqaddas,e'zozlash,qadrlash, fashizm.

Аннотация: 9 мая – День памяти и признательности широко отмечается в нашей стране как национальный праздник. День памяти и признательности отмечается в Узбекистане с 1999 года 9 мая – в день разгрома немецко-фашистских захватчиков во Второй мировой войне и окончания войны на Западном фронте.

Ключевые слова: память, святыня, почитание, признание, фашизм.

Abstract: May 9 – Day of Remembrance and Gratitude is widely celebrated in our country as a national holiday. The Day of Remembrance and Gratitude has been celebrated in Uzbekistan since 1999 on May 9 - the day of the defeat of the Nazi invaders in World War II and the end of the war on the Western Front.

Key words: memory, shrine, veneration, recognition, fascism.

9-may yurtimizda keng miqyosda "Xotira va qadrlash kuni" katta tantanalar bilan nishonlanib 1941-1945-yillar urush va mehnat frontida tinchlik uchun kurashib halok bo'lgan jasur va matonatli o'g'lonlar hotirasi yod etiladi hamda urush va mehnat frontida jasorat ko'rsatgan nuroniyalarimiz e'zozlanishi xalqimizga xos qadriyatlar ko'zgusi sanaladi. Nuroniyalarga g'amxo'rlik ko'rsatish, ularni holidan xabar olish, ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash kasaba uyushmalarida an'anaga aylangan. "Xotira va qadrlash kuni"ni munosib kutib olish va nishonlash maqsadida O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, O'zbekiston axborot texnologiyalari va ommaviy kommunikatsiya xodimlari kasaba uyushmasi

Respublika kengashi hamkorligida joriy yilning 6-8 may kunlari qator urush va mehnat fronti fahriylari, nuroniylar, afg'on urushi qatnashchilari xolidan xabar olishni rejalashtirgan. Yurtimizning bugungi tinch-osoyishta hayoti uchun jasorat ko'rsatib fido bo'lgan vatandoshlarimiz xotirasini yot etish esa eng oliy vazifamizdir. Zero "Inson aziz, xotira-muqaddas"dir. Insonga har kuni tinchlik-osoyishtalik va xotirjamlik kerak. Tinchligini yo'qotgan xonadon ham, mamlakat ham aslo xotirjam bo'la olmaydi. Tinchlik-xotirjamlik – taraqqiyot garovidir. Inson, millat va xalq tarixiy xotira tuyg'usi bilan barhayotdir. Xotira – kechagi o'tmishni, ajdodlar o'gitini, milliy merosimizni anglatib turuvchi – muqaddas kitob zarvaraqlaridek hayotimizni yoritib turadi. Qadr – insonni yuksaklikka ko'taradi, uning faoliyatiga, orzu-intilishlariga, maqsad-maslaklariga olijanoblik bag'ishlaydi. Bukilmas iroda va jasorat namunasini amalda namoyon etib, o'z hayotini aziz Vatanimizning har tomonlama ravnaq topishi, bugungi tinch va osoyishta kunlar uchun jonini fido qilgan ajdodlarning muqaddas xotirasini yod etib, ezgu ishlarini davom ettirish, safimizda yurgan keksalarni e'zozlash – odamiylikning eng oliy mezoni va bizga tinchlik, omonlik kerak, deb yashaydigan bag'rikeng va olijanob xalqimizga xos azaliy qadriyatdir. Biz azal-azaldan tinchliksevar xalqimiz. Aynan shu g'oya targ'ibiga bag'ishlangan buyuk milliy ma'naviy merosimiz bor. Ularning barida tinchlikning qadriga yetish targ'ib etiladi, urush esa batamom qoralanadi. 9-mayni Xotira va Qadrlash kuni tarzida umumxalq bayrami sifatida nishonlab kelayotganimiz zamirida ham aynan ana shu ezgu maqsad yotibdi. Hamon oramizda qanchadan-qancha urush qatnashchilari, front ortida mehnat-mashaqqat chekkanlar bor. O'tganlarni xotirlash, safimizda yurganlarning esa qadriga yetish kerak. Fashizm ustidan qozonilgan g'alabada xalqimizning ham mardonavor va salmoqli hissasi unutilmas haqiqatdir. 9 may – Xotira va Qadrlash kuni Ikkinchi jahon urushining ayanchli oqibatlarini unutmaslikka, tinchlik va osuda hayotning qadriga yetishga, Vatanga sadoqat hissi bilan yashashga, shuningdek, doimo ogoh va hushyor bo'lishga, tarixiy xotiraga sadoqat ruhida tarbiyalashga xizmat qilib kelmoqda. Muxtasar qilib aytganda, ajdodlar ruhiga hurmat xalqimizning eng oliy fazilatlaridan biridir. Xotira – muqaddas va aziz tuyg'u. Xotirlash bu har bir insonning yaqinlarini qadrlash, bu olamdan o'tib ketgan insonlarni eslash va ularning xaqqiga duo qilishdir. Xalqimizda "Qadr etgan qadr topadi", degan naql bor. Haqiqatdan ham, inson

o'zgalarga samimiyatda bo'lib, hurmat-ehtirom ko'rsatsa, o'zi ham atrofdagilarning shunday munosabatiga sazovor bo'ladi. Vatan ravnaqi, xalq osoyishtaligi uchun xizmat qilgan el fidoyilari esa ezgu amallari sabab umrbod kishilar yodidan o'chmaydilar. Namlari hamisha e'zoz bilan tilga olinib, xotiralari mangulikka muhrlanadi. Xotira va qadrlash – xalqimizning asriy qadriyatlari, ulug` fazilatlaridan biridir. El-yurtining tinchligi, osoyishtaligi, erki va ozodligi uchun kurashgan insonlar hamisha xalqimiz ardog`idadir. Ana shunday mardlik va jasorat namunasini ko`rsatganlarga, jang maydonlarida jonini fido qilgan bobolarimiz, sabr-bardosh bilan katta qiyinchiliklarni yengib o`tgan momolarimizni sharaflash, xotirasini abadiylashtirish, ularga g`amxo`rlik va e`tibor ko`rsatish mustaqillik yillarida yangicha ma`no-mazmun bilan boyidi. Ulug` Vatan urushi davrida O`zbekistonda yashagan 6,5 million aholining 1,5 millioni frontga ketgan, ulardan 420 mingi qaytib kelmagan, 640 ming nafari yaralangan. 120 ming o`zbekistonlik orden va medallar bilan taqdirlangan. Jumladan, 338 nafar o`zbekistonlik Sovet Ittifoqi qahramoni unvoniga sazovor bo`lgan. Urush yillarida O`zbekiston xavfli hududlardan evakuatsiya qilingan 1,5 million kishi uchun boshpana bo`lgan. *Xotira va qadrlash tushunchasi chuqur ma`noga egadir. Ushbu kunda barcha bobolarimiz ham mo`tabar buvilarimizni xamda o`z Vatanini himoya qilishda jonini fido qilgan va bu ayovsiz jangu jadalda qahramonlarcha xalok bo`lganlar xotirasini biz yoshlar aslo unutmaymiz va unutmasligimiz kerak.* Keling xotira va qadrlash so'zlari qanday ma'nolarni anglatishi haqida fikrlashaylik. Xotira tushunchasining ma'nosi nima? Xotira-idrok etilgan narsa va hodisalarni yoki o'tmish tajribalarni esda qoldirish va zarur bo'lganda tiklashdan iborat psixik jarayon. Xotira eng yaxshi damlarni esda qoldiradi. U nerv sistemasi xususiyatlaridan biri bo'lib, tashqi olam voqealari va organizm reaksiyalari haqidagi axborotni uzoq saqlash hamda uni ong faoliyatida va xulq, xatti harakat doirasida takroriy qobiliyatida namoyon bo'ladi. Xotira individning o'z tajribasida esda olib qolishi, esda saqlashi va keyinchalik uni yana esga tushirishi xotira deb ataladi. Xotira bor ekan – millat barhayot. Insonga har kuni tinchlik-osoyishtalik va xotirjamlik kerak. Tinchligini yo'qotgan xonadon ham, mamlakat ham aslo xotirjam bo'la olmaydi. Tinchlik-xotirjamlik – taraqqiyot garovidir. Inson, millat va xalq tarixiy xotira tuyg'usi bilan barhayotdir. Xotira – kechagi o'tmishni, ajdodlar o'gitini, milliy

merosimizni anglatib turuvchi – muqaddas kitob zarvaraqlaridek hayotimizni yoritib turadi. Qadr – insonni yuksaklikka ko‘taradi, uning faoliyatiga, orzu-intilishlariga, maqsad-maslaklariga olijanoblik bag‘ishlaydi. Bukilmas iroda va jasorat namunasini amalda namoyon etib, o‘z hayotini aziz Vatanimizning har tomonlama ravnaq topishi, bugungi tinch va osoyishta kunlar uchun jonini fido qilgan ajdodlarning muqaddas xotirasini yod etib, ezgu ishlarini davom ettirish, safimizda yurgan keksalarni e‘zozlash – odamiylikning eng oliy mezoni va bizga tinchlik, omonlik kerak, deb yashaydigan bag‘rikeng va olijanob xalqimizga

xos azaliy qadriyatdir. Biz azal-azaldan tinchliksevar xalqmiz. Aynan shu g‘oya targ‘ibiga bag‘ishlangan buyuk milliy ma‘naviy merosimiz bor. Ularning barida tinchlikning qadriga yetish targ‘ib etiladi, urush esa batamom qoralanadi. 9-mayni Xotira va Qadrlash kuni tarzida umumxalq bayrami sifatida nishonlab kelayotganimiz zamirida ham aynan ana shu ezgu maqsad yotibdi. Hozirgi paytda oramizda qanchadan-qancha urush qatnashchilari, front ortida mehnat-mashaqqat chekkanlar bor. Yildan yilga ular kamayib bormoqda. Qadriyat-voqelikdagi muayyan hodisalarning umum insoniy, ijtimoiy axloqiy, madaniy ma‘naviy ahamiyatini ko‘rsatish uchun qo‘llanadigan tushuncha. Inson va insoniyat uchun ahamiyatli bo‘lgan barcha narsalar, erkinlik, tinchlik, adolat, ijtimoiy tenglik, ma‘rifat, haqiqat, yaxshilik, go‘zallik, moddiy va ma‘naviy boyliklar, an‘ana, urf-odat va boshqalar qadriyat hisoblanadi. Demak bu xotira va qadrlash so‘zlari bir-biri bilan chambarchas bog‘langan. Ularning ma‘nolari biz uchun katta ahamiyatga ega. Fashizm balosi ustidan qozonilgan g‘alabada xalqimizning ham mardonavor va salmoqli hissasi unutilmas haqiqatdir. O‘tganlarni xotirlash, safimizda yurganlarning esa qadriga yetish kerak. Shu bois, Toshkent shahri Sergeli tumani 237-maktab 4-“B” sinf o‘quvchilari Xotira maydoniga tashrif buyirishdi. O‘zbekiston prezidenti Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan 2020 yilda poytaxt Toshkentning

Olmazor tumanida «G'alaba bog'i» yodgorlik majmuasi bunyod etildi. Bog'da o'zbek xalqining buyuk G'alabaga qo'shgan salmoqli hissasi, urush jangohlari va front ortida ko'rsatgan mislsiz jasorati va matonatli mehnati haqida to'la tasavvurga ega bo'lish mumkin. Bugun ushbu tabarruk maskan ziyoratchilar – yurtdoshlar va xorijlik mehmonlar bilan gavjum. Xulosa qilib aytganda, urush yillarida mashaqqatli mehnat va azob-uqubatdan boshqa narsani ko'rmagan odamlarning ko'pchiligi qayg'u-alam girdobida jon berdilar. Shunga o'xshash urush qatnashchilarining talay qismi yorug' kunlarni ko'rmadi. Biroq shuni unutmash kerakki, ota-bobolarimiz misli ko'rilmagan azob-uqubatlardan va talofatlardan hisobiga butun insoniyat boshiga tushgan ofatni bartaraf qilishga ulkan hissa qo'shib, jahon tarixida o'chmas iz qoldirishdi. Bu ma'lumotlar botir jangchilarimiz, sabrli xalqimiz Ikkinchi jahon urushida yuksak jasorat ko'rsatganligidan dalolat beradi. Ajdodlarimiz jasorati va matonati- fidoyilik, qahramonlik namunasidir. Biz ularning vatanparvarliligi, mardligi, sabrliligi va ko'rsatgan ulug' jasoratini doimo eslab turushimiz hamda unutmashligimiz kerak. Ularni doimo xotirlab va qadrlab turishimiz kerak!

REFERENCES 1. Ташметов, Т. Х. (2020). Ёшларга берилаётган имкониятларнинг тарбиядаги аҳамияти. "Science and Education" Scientific Journal, 1(7), 617-624.

2. Tashmetov, T. K. (2020). The Importance of the use of innovative technologies in raising the spirituality of young people. Monthly Peer Reviewed & Indexed International Online Journal, 6(11), 25-27.

3. Tashmetov, T. X. (2021). Global yutuqlardan foydalanishda milliy g'oyaning samaradorligini oshirish mexanizmlari. Academic research in educational sciences, 2(3), 596-602.